

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, चैत १६ गते २०३२ साल

श्री ५ को सरकार

निर्माण तथा यातायात मन्त्रालयको सूचना

नगर निर्माण योजना कार्यान्वयन नियमावली, २०३२

नगर निर्माण योजना कार्यान्वयन ऐन, २०२६ को दफा ७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:- (१) यस नियमावलीको नाम “नगर निर्माण योजना कार्यान्वयन नियमावली, २०३२” रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा-

(क) “ऐन” भन्नाले नगर निर्माण योजना कार्यान्वयन ऐन, २०२६ सम्झनुपर्छ ।

(ख) “योजना” भन्नाले ऐनबमोजिम श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत नगर योजना सम्झनुपर्छ ।

(ग) “समिति” भन्नाले ऐनको दफा ४ बमोजिम गठित नगर योजना कार्यान्वयन गर्ने समिति सम्झनुपर्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

३. समितिले आन्तरिक कार्यविधि व्यवस्थित गर्ने सक्ने:- समितिले बैठकको कार्यविधि तथा अन्य सबै आन्तरिक कार्य व्यवस्थाहरू आफैले व्यवस्थित गर्न सक्नेछ ।

४. योजनामा हेरफेर गर्न सिफारिश गर्ने:- (१) योजनाको कार्यान्वयन गर्दै जाँदा योजनामा केही हेरफेर नगरी नहुने अवस्था पर्ने आएमा समितिले कारण समेत उल्लेख गरी योजनामा हेरफेर गर्न श्री ५ को सरकार समक्ष सिफारिश पेश गर्न सक्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम योजनामा हेरफेर गर्न सिफारिश पेश गर्दा समितिले सकभर योजनाको उद्देश्य र लक्ष्यको परिधिभित्र रही गर्नु पर्नेछ ।

५. समितिले गर्नु पर्ने अन्य काम:- ऐन तथा योजनामा तोकिएको कार्यहरूको अतिरिक्त समितिले देहायका कामहरू समेत गर्नु पर्नेछ ।

(क) योजना तथा नगर विकासको सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारले समय समयमा तोकिएका कार्यहरू,

(ख) योजनाको आवधिक कार्यक्रमहरू अन्तर्गत समितिले गर्नु पर्ने कार्यहरू ।

६. विकास कोष:- (१) योजना अनुसार नगर विकास कार्यको लागि समितिको एउटा छुट्टै कोष रहनेछ जसलाई विकास कोष भनिनेछ ।

(२) विकास कोषमा देहायका स्रोतहरूबाट प्राप्त रकमहरू रहनेछन्:-

(क) नियम ८ बमोजिम प्राप्त चन्दा वा अनुदानको रकम,

(ख) नियम ६, १०, १२ र १३ बमोजिम जग्गा बिक्री वितरणबाट आर्जन गरेको रकम,

(ग) नियम १४ बमोजिम निर्माण सामग्रीहरूको उत्पादन तथा बिक्री वितरणबाट आर्जन गरेको रकम,

(घ) विकास कोषको लगानीबाट आर्जन गरेको रकम,

(ङ) समितिले विभिन्न सेवाहरू प्रदान गरे बापत आर्जन गरेको रकम,

(च) दरखास्त दस्तूरबाट आम्दानी भएको रकम,

(छ) समितिले नगर विकासको लागि ग्रहण स्रोतबाट प्राप्त गरेको रकम ।

(३) विकास कोषको रकम नेपाल राष्ट्र बैंक वा सो नभए कुनै बाणिज्य बैंकमा राखिनेछ ।

(४) विकास कोषको सञ्चालन गर्दा समितिले सो कोषको रकम योजना अनुसार नगर विकास कार्यमा लगाउनु पर्नेछ । साथै समितिले नगर विकासको कार्यमा सघाउ पुऱ्याउन लगानी गरी विकास कोषको रकम बढाउँदै लैजानेतर्फ पनि प्रयत्न गर्नु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

७. विकास कोषबाट संचालन हुने कार्यक्रमहरू अनुमोदन गराउने:- (१) विकास कोषबाट संचालन गरिने नगर विकाससम्बन्धी कार्यक्रमहरू तथा त्यसको लागि चाहिने अवस्था समेतको योजना तयार पारी समितिले प्रत्येक वर्ष श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गरी अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको योजनामा विकास कोषको रकम कुन कुन क्षेत्रमा कसरी लगानी गर्ने र त्यसबाट हुने अनुमानित फायदासमेत उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।

८. समितिले चन्दा वा अनुदान लिन सक्ने:- समितिले श्री ५ को सरकारको अतिरिक्त देहायका स्रोतहरूबाट समेत नगदी, जिन्सी वा अचल सम्पत्तीको रूपमा चन्दा वा अनुदान प्राप्त गर्न सक्नेछ:-

(क) कुनै स्वदेशी संस्था वा व्यक्ति,

(ख) श्री ५ को सरकारको पूर्व स्वीकृति लिई कुनै अन्तर्राष्ट्रिय संस्था, विदेशी सरकार संस्था वा व्यक्ति ।

९. संस्था वा निगमको निमित्त चाहिने जग्गाको सम्बन्धमा:- (१) योजना अनुसार विभिन्न संस्था तथा निगमहरूको निमित्त छुट्याइएको जग्गा श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त गराउँदा सो जग्गा बापत तिर्नुपर्ने क्षतिपूर्तिको रकम सम्बन्धित जग्गाधनी वा जग्गामा हकद्वया लाग्ने व्यक्तिहरूलाई वितरण गर्नको निमित्त श्री ५ को सरकारले त्यस्तो संस्था वा निगमहरूबाट आवश्यक रकम समितिलाई प्राप्त गराई दिनु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त गराइएको जग्गा समितिले योजना बमोजिम सम्बन्धित संस्था वा निगमलाई बिक्री वितरण गर्नेछ । त्यसरी जग्गा बिक्री वितरण गर्दा देहायको आधारमा जग्गाको मुनासिव मोल कायम गरिनेछ ।

(क) जग्गा प्राप्त गर्दा लागेको खर्च,

(ख) जग्गा प्राप्त गरिसकेपछि योजना बमोजिम प्रारम्भिक कार्यको निमित्त लागेको खर्च,

(ग) जग्गाको भौतिक विकासको निमित्त लागेको खर्च,

(घ) जग्गाको प्रचलित मोल ।

तर त्यसरी मोल कायम गर्दा सम्बन्धित संस्था वा निगमबाट उप-नियम (१) बमोजिम प्राप्त गरिसकेको क्षतिपूर्तिको रकम कट्टा गरी मोल कायम गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिस्पष्ट मात्र लागु हुनेछ।

१०. जग्गा बिक्री वितरण गर्ने:- (१) नियम ६ मा लेखिएदेखि बाहेक योजनाको निमित्त श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त गराइएका जग्गाहरू समितिले योजना निर्दिष्ट उद्देश्य अनुसार बसोवास वा अन्य कुनै कामको लागि कुनै संस्था वा व्यक्तिलाई बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम जग्गा बिक्री वितरण गर्दा नियम ६ को उप-नियम (२) मा तोकिएको आधारमा समितिले जग्गाको मुनासिव मोल तोक्नेछ ।

११. श्री ५ को सरकारलाई जग्गाको भुक्तानी दिने:- योजनाको निमित्त श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त गराइएका जग्गाको क्षतिपूर्तिको निमित्त श्री ५ को सरकारले समितिलाई उपलब्ध गराइदिएको रकम श्री ५ को सरकारले भुक्तानी मागेमा नियम ६ र १० बमोजिम जग्गा बिक्री वितरण गरी प्राप्त हुन आएको रकमबाट तिर्नु पर्नेछ ।

१२. ऐलानी जग्गा बिक्री गर्ने वा बहालमा दिने:- योजनाको क्षेत्रभित्र परेको ऐलानी जग्गा योजनाको उद्देश्य अनुसार श्री ५ को सरकारको स्वीकृति भए बमोजिम समितिले कसैलाई बिक्री गर्न वा बहालमा दिन सक्नेछ ।

१३. योजनामा तत्काल प्रयोग नभएका जग्गाको सम्बन्धमा:- योजनाको निमित्त श्री ५ को सरकारबाट प्राप्त गराइएको कुनै जग्गा योजना बमोजिम तत्काल प्रयोगमा नआउने रहेछ भने समितिले त्यस्तो जग्गा पछि योजनालाई चाहिएमा जुनसुकै बखत फिर्ता लिन सकिने गरी समितिले तोकेको शर्त तथा बन्देजमा बहाल लिई कसैलाई प्रयोग गर्न दिन सक्नेछ ।

तर समितिले त्यस्तो जग्गा कुनै अवस्थामा पनि मोहियानीमा कमाउन दिन सक्ने छैन ।

१४. निर्माण सामग्रीको उत्पादन वा बिक्री वितरण गर्ने:- समितिले निर्माण सामग्रीहरू आफै उत्पादन गरी वा अन्यत्रबाट ढुवानी वा पैठारी गरी बिक्री वितरण गर्न सक्नेछ ।

१५. विस्थापित हुनेहरूलाई बसोवास गराउने:- (१) योजनाको निमित्त श्री ५ को सरकारले जग्गा प्राप्त गराउँदा कुनै व्यक्ति विस्थापित भै त्यस्तो व्यक्तिको अरु कुनै घर वा जग्गा नभई घरवास नै उठ्ने भएमा त्यस्तो मर्का पर्ने व्यक्तिलाई अन्यत्र बसोवास गराउन समितिले त्यस्तो बसोवासको निमित्त एउटा योजना बनाई श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम विस्थापित व्यक्तिको निमित्त वा बसोवासको योजना बनाउँदा समितिले श्री ५ को सरकारको अधिनस्थ वा ऐलानी मिल्दो जग्गामा बसोवास गराउने गरी योजना तयार गर्नु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) उप-नियम (१) बमोजिमको बसोबासको योजना श्री ५ को सरकारबाट स्वीकृत भएमा समितिले तोकेको शर्तमा रही बसोबास गर्ने गरी श्री ५ को सरकारको अधिनस्थ वा ऐलानी जग्गा समितिले विस्थापित व्यक्तिलाई आवश्यकतानुसार बिक्री वा वितरण गर्नेछ ।

(४) विस्थापित व्यक्तिको बसोबासको निमित्त श्री ५ को सरकारको अधिनस्थ वा ऐलानी जग्गाको उप-नियम (३) बमोजिम बिक्री वा वितरण भएपछि सो जग्गाको लगत कट्टा गर्ने समितिले सम्बन्धित मालअड्डा वा भूमि प्रशासन कार्यालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ । त्यसरी लगत कट्टाको निमित्त लेखी आएमा माल अड्डा वा भूमि प्रशासन कार्यालयले पनि सो जग्गाको लगत कट्टा गर्ने पर्नेछ ।

१६. अधिकार सुम्पने:- समितिले आवश्यकतानुसार आफ्नो अधिकार समितिको कुनै सदस्यहरूको टोली वा समितिको कुनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१७. लेखा र लेखापरीक्षण:- (१) विकास कोषको लेखा श्री ५ को सरकारले अपनाएको तरीका बमोजिम राखिनेछ ।

(२) विकास कोषको लेखापरीक्षण महालेखापरीक्षकको विभागबाट प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम हुनेछ ।

(३) श्री ५ को सरकारले चाहेमा जुनसुकै वखत पनि विकास कोषको लेखा जाँचन वा जाँचाउन सक्नेछ ।

१८. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने:- समितिले योजना कार्यान्वयन तथा नगर विकास कार्यसम्बन्धी आफूले गरेको कामको प्रतिवेदन प्रत्येक वर्ष श्री ५ को सरकार समक्ष दाखिल गर्नु पर्नेछ त्यस्तो प्रतिवेदनमा योजना तथा नगर विकासको कामको मूल्यांकन प्रगति प्रष्ट दर्शाउनु पर्नेछ ।

१९. श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क:- समितिले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा निर्माण तथा यातायात मन्त्रालयमार्फत राख्नु पर्नेछ ।

२०. कर्मचारीको व्यवस्था:- विकास कोषबाट मात्र संचालन हुने कार्यक्रमहरूको निमित्त समितिले आवश्यकतानुसार अस्थायी, म्यादी वा करार सेवामा कर्मचारीहरू नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

२१. समिति विघटन भएमा:- ऐन बमोजिम समिति विघटन भएमा विकास कोष तथा समितिको अरु जायजेश र दायित्व श्री ५ को सरकारमा सर्नेछ ।

आज्ञाले-

नारायणप्रसाद अर्जेल

श्री ५ को सरकारको सचिव

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सिद्धिहरवार

विभाग

मद्रास